

TÜRK EĞİTİM-SEN

Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası

GENEL MERKEZ

Sayı :GMT.410.00/102

11.02.2025

Konu :Disiplin Kurulunda Sendika Temsilcisinin Yer Alması Hakkında

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Hakkında 87 Sayılı Uluslararası Çalışma Sözleşmesinin 3. maddesinin 2. fıkrası; “1. Çalışanların ve işverenlerin örgütleri tüzük ve iç yönetmeliklerini düzenlemek, temsilcilerini serbestçe seçmek, yönetim ve etkinliklerini düzenlemek ve iş programlarını belirlemek hakkına sahiptirler. “Kamu makamları bu hakkı sınırlayacak (sendikal örgütlenme hakkı) veya bu hakkın yasaya uygun bir şekilde kullanılmasına engel olacak nitelikte her türlü müdahaleden kaçınmalıdır.” ; aynı sözleşmenin;8/1 ve 8/2 maddesi “Çalışanlar ve işverenler bunlara ait örgütler, bu sözleşme ile kendilerine tanınan bu haklarını kullanmada, diğer kişiler ve topluluklar gibi yasalara uymak zorundadırlar. Yasalar, bu sözleşme ile öngörülen güvencelere zarar verici nitelikte olamaz veya zarar verici şekilde uygulanamaz.” Hükmünü içermektedir.

Yine anılan sözleşmenin Örgütlenme Hakkının Korunması başlıklı 11. Maddesi ise; “Hakkında bu sözleşmenin yürürlükte bulunduğu Uluslararası Çalışma Örgütünün her üyesi, çalışanların ve işverenlerin örgütlenme hakkını serbestçe kullanmasını sağlamak amacıyla gerekli ve uygun bütün önlemleri almakla yükümlüdür.” Hükmünü taşımaktadır.

Anayasamızın 90. maddesine eklenen cümle ile; “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 07/05/2004 - 5170 S.K./7. md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla, kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.” Şeklinde düzenlenmiştir.

T.C. Anayasası; Madde 51 – “(Değişik: 3/10/2001-4709/20 md.)

Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz.

Sendika kurma hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir...”

“D. Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler” “1. Genel ilkeler” Madde 128 – Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. (Ek cümle: 7/5/2010-5982/12 md.) Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.

Talatpaşa Bulvarı No:160 Kat:6 Cebeci/ANKARA

Tel: (0312) 424 09 60 Faks: (0312) 424 09 68

www.turkegitimsen.org.tr

Kep Adresi: turkegitimsen@hs01.kep.tr

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.” şeklindedir.

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Ve Toplu Sözleşme Kanunu’nda, “Kapsam” başlıklı 2. Maddesinde; “Bu Kanun, Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin yürütmekle görevli oldukları kamu hizmetlerinin görüldüğü genel, katma ve özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı kuruluşlarda kamu iktisadî teşebbüslerinde, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle ya da bunların verdiği yetkiye dayanarak kurulan banka ve teşekküller ile bunlara bağlı kuruluşlarda ve diğer kamu kurum veya kuruluşlarında işçi statüsü dışında çalışan kamu görevlileri hakkında uygulanır.”

“Sendika üyelerinin ve yöneticilerinin güvencesi” başlıklı; Madde 18- (Değişik: 24/6/2004-5198/3 md.)Kamu görevlileri, iş saatleri dışında veya işverenin izni ile iş saatleri içinde sendika veya konfederasyonların bu Kanunda belirtilen faaliyetlerine katılmalarından dolayı farklı bir işleme tâbi tutulamaz ve görevlerine son verilemez.

Kamu işvereni, işyeri sendika temsilcisi, sendika işyeri temsilcisi, sendika il ve ilçe temsilcisi ile sendika ve sendika şube yöneticilerinin işyerini (...)19 sebebini açık ve kesin şekilde belirtmedikçe değiştiremez.

Kamu işvereni kamu görevlileri arasında sendika üyesi olmaları veya olmamaları nedeniyle bir ayırım yapamaz...”

Toplu sözleşmenin kapsamı” başlıklı; Madde 28 – “(Değişik: 4/4/2012-6289/18 md.) Toplu sözleşme; kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarını düzenleyen mevcut mevzuat hükümleri dikkate alınarak kamu görevlilerine uygulanacak katsayı ve göstergeler, aylık ve ücretler, her türlü zam ve tazminatlar, ek ödeme, toplu sözleşme ikramiyesi, fazla çalışma ücreti, harcırah, ikramiye, doğum, ölüm ve aile yardımı ödenekleri, cenaze giderleri, yiyecek ve giyecek yardımları ve diğer mali ve sosyal hakları kapsar..” şeklinde düzenlenmiştir.

03.09.2023 tarihli ve 32298 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2023/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararı’nın “Yükseköğretim kurumları disiplin kurullarında sendika temsilcisinin bulunması” başlıklı 18. maddesinde, “(1) Hakkında disiplin soruşturması yürütülen kamu görevlisinin üyesi olduğu sendikanın temsilcisi, yükseköğretim kurumları disiplin ve yüksek disiplin kurullarında yer alır” hükmü yer almaktadır. Aynı hüküm önceki dönemlerde yürürlükte bulunan kamu görevlilerinin geneline ve hizmet kollarına yönelik mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinde de yer almıştır.

Bakanlıkların merkez ve taşra teşkilatlarında oluşturulan disiplin kurullarına kamu görevlisinin üyesi bulunduğu sendika temsilcisi davet edilmekte, kurulun aldığı karara katılmakta ve disiplin kurulu toplantılarında kurulun bir üyesi olarak oy kullanmaktadır.

Buna karşılık, YÖK ve bazı üniversiteler tarafından, disiplin soruşturması yürütülen kamu görevlisinin üyesi olduğu sendika temsilcilerine disiplin kurulu toplantılarına katılımları yönünde çağrı yapılmadığı, bazı üniversitelerde ise sendika temsilcileri disiplin kurulu toplantısına davet edilse dahi sadece söz hakkı verilerek alınan karara katılımının engellendiği, karar alınırken toplantı salonunun dışarı çıkarıldıkları görülmektedir. Gerekçe olarak ise, mevzuat hükümlerinde yükseköğretim kurumlarının disiplin kurullarının oluşumunda sendika temsilcisinin yer alması ile ilgili bağlayıcı bir düzenlemenin yer almadığı belirtilmektedir. Bu belirsizlik sebebiyle uygulamada da birlik sağlanamamaktadır.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun “Disiplin kurulları ve disiplin amirleri:” başlıklı;

Madde 134 –“ (Değişik: 2/2/1981 - 2381/2 md.) Disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere Kurum merkezinde bir Yüksek Disiplin Kurulu ile her ilde, bölge esasına göre çalışan kuruluşlarda bölge merkezinde ve kurum merkezinde ayrıca Milli Eğitim müdürlüklerinde birer Disiplin Kurulu bulunur.[191]

(Değişik: 12/2/1982 - 2670/38 md.) Bu kurulların kuruluş, üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü, hangi memurlar hakkında karar verebilecekleri ve disiplin amirlerinin tayin ve tespitinde uygulanacak esaslar ile bunların yetki ve sorumlulukları gibi hususlar Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin;

“Merkez teşkilatındaki disiplin kurulunun oluşturulma esasları” MADDE 9- (1) Kamu idarelerinin merkez teşkilatındaki disiplin kurulu, aşağıda belirtilen esaslara uyularak oluşturulur: c) Disiplin kurulu, bir başkan ve dört üye ile **varsa memurun üyesi olduğu sendikanın temsilcisinden oluşur.**”

“İl milli eğitim disiplin kurulu” MADDE 11- (1) İl milli eğitim disiplin kurulu; valinin görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, il milli eğitim müdürü, vali tarafından görevlendirilen milli eğitim müdürlüğünde personelden sorumlu bir şube müdürü ve biri ilköğretim, diğeri ortaöğretim kurumları müdürlerinden olmak üzere iki eğitim kurumu müdürü ile **varsa memurun üyesi olduğu sendikanın temsilcisinden oluşur.**

“Sendika temsilcisi” MADDE 20- (1) Sendikalar tarafından disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulu toplantılarına, hangi temsilcinin katılacağı toplantı tarihinden önce ilgili kamu idaresine bildirilir.

“Disiplin Kurulları ile Yüksek Disiplin Kurullarının Çalışma Usul ve Esasları Disiplin kurulları ile yüksek disiplin kurullarının çalışma esasları “

MADDE 21-(2) Disiplin kurulları ve yüksek disiplin kurullarının üyelerine, soruşturma dosyasını inceleme imkânı sağlanır.

“Disiplin kurulları ile yüksek disiplin kurullarının görüşme usulü, toplantı ve karar yeter sayısı” MADDE 22- (6) Disiplin kurulları ve yüksek disiplin kurullarında raportörün açıklamaları dinlendikten sonra işin görüşülmesine geçilir. Üyeler, toplantılarda soruşturma konusu fiil veya hâl hakkındaki görüşlerini sözlü veya yazılı olarak bildirebilir. Konunun aydınlandığı ve görüşmelerin yeterliği sonucuna varıldığında oylama yapılır. Oylama açık oyla yapılır ve oy çokluğu ile karar verilir. Oylamada çekimser kalmamaz. Başkan oyunu en son kullanır. Oyların eşitliği hâlinde Başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır.” düzenlemelerine yer verilmiştir.

Mezkur düzenlemeler incelendiğinde, kamu idarelerinin merkez teşkilatı ve taşra teşkilatı disiplin kurullarına memurun üyesi olduğu sendika temsilcilerinin de katılacağı, sendika temsilcilerinin de toplantı öncesinde soruşturma dosyasını inceleyebileceği, sendika temsilcilerinin kurulun doğal üyesi olduğu ve kurul üyesi sıfatına haiz olan sendika temsilcilerinin de kurulda yapılan görüşmeler sonucunda oylamaya katılacağı, kabul veya red yönünde oyunu kullanabileceği hüküm altına alındığı görülmektedir.

Öte yandan Sendikamızca yükseköğretim kurumlarının disiplin kurulu toplantılarında sendika temsilcisinin bulunmaması yönünde verilen Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Yüksek Disiplin Kurulu'nun 2018/125 sayılı ve 29.11.2018 tarihli kararının iptali istemiyle açılan dava sonucu Ankara 12. İdare Mahkemesinin 2019/602 E., 2019/2490 K. Sayılı işlemin iptaline yönelik karar, istinaf aşamasında Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 2020/915 E., 2020/1589 sayılı Kararı ile kaldırılmıştır. Bölge İdare Mahkemesi kararının gerekçesinde ise, 2012 yılından bu yana yapılan tüm toplu sözleşmelerde “Hakkında disiplin soruşturması yürütülen kamu görevlisinin üyesi olduğu sendikanın temsilcisi, yükseköğretim kurumları disiplin ve yüksek disiplin kurullarında yer alır” hükmü yer almakta ise de, disipline dair hükümlerin kanunilik ilkesine uygun olarak sadece kanunla düzenlenecek hususlar olabileceği ve söz konusu sözleşme hükmüne, üniversitelerde disiplin kurullarının oluşumunu düzenleyen 2547 sayılı Kanun'un 53/E maddesinde yer verilmediği belirtilerek, yükseköğretim kurumlarının disiplin kurulu toplantılarında sendika temsilcisinin

bulunmaması yönünde verilen Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Yüksek Disiplin Kurulu'nun 2018/125 sayılı ve 29.11.2018 tarihli kararının iptaline ilişkin idare mahkemesi kararının kaldırılmasına ve davanın reddine hükmedilmiştir. Bu karar Danıştay tarafından da onanarak kesinleşmiştir.

Yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta olan kamu görevlisinin disiplin soruşturmasının karara bağlandığı ya da itirazın görüşüldüğü disiplin kuruluna üyesi olduğu sendika temsilcisinin davet edilmemesi, Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınan sendikal hakların kullanımına da engel teşkil etmektedir. Ayrıca eşit durumda olanların eşit yasal düzenlemelere tabi tutulması Anayasa'nın eşitlik ilkesinin gereğidir. Bakanlıkların merkez ve taşra teşkilatında oluşturulan disiplin kurullarına, kamu görevlisinin üyesi olduğu sendika temsilcisi katılarak oy kullanabildiği halde, YÖK ve yükseköğretim kurumlarında teşekkül ettirilen disiplin kurullarında sendika temsilcisinin yer almaması ve oy kullanamaması, eşitlik ilkesinin ve sendikal hakların ihlaline neden olmaktadır. Bu nedenle, yapılacak kanun değişikliği ile belirsizliğe son verilerek ülke genelinde uygulama birliğinin sağlanması gerekmektedir.

Bu bağlamda, Bakanlıkların merkez ve taşra teşkilatlarında olduğu gibi YÖK ve yükseköğretim kurumlarının disiplin kurullarının teşekkülünde de sendika temsilcisine yer verilmesi ve kurulun bir üyesi olarak kararda oy kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılarak uygulamada birliğin sağlanması hususunda;

Gereğini arz ederiz.

Orhan KÜTÜK
Genel Başkan Yardımcısı

Talip GEYLAN
Genel Başkan